

Лекції:	10 год.	Кредитів ECTS:	2,5
Семінари:	-	Модулів:	1
Практичні заняття:	40 год.	Змістових модулів:	3
Самостійна робота:	40 год.		
Разом:	90 год.		

Опис програми (Фармакоеконіміка – модуль I)**Кінцеві цілі дисципліни:**

1. Знати основні поняття і терміни фармакоеконіміки.
2. Вивчити принципи доказової медицини, фармації і фармакологічного нагляду.
3. Засвоїти загальні принципи терапевтичної оцінки лікарських засобів.
4. Ознайомитися з основними принципами проведення фармакоеконімічного аналізу за допомогою моделювання.
5. Сформувати системні знання з основ фармакоеконімічного аналізу “вартість-користь”, “вартість-ефективність”, “вартість-вигода”.
6. Засвоїти основні моделі розрахунків при проведенні фармакоеконімічного аналізу.
7. Опанувати принципами використання основних джерел інформації при аналізі споживання лікарських засобів і визначенні потреби у них.
8. Набути навичок з проведення та інтерпретування результатів фармакоеконімічного аналізу різних схем фармакотерапії.
9. Набути навичок у проведенні фармакоеконімічної оцінки лікування хворих у стаціонарі і амбулаторних умовах найпоширеніших та соціально значущих захворювань.
10. Брати участь у виборі та забезпеченні необхідного асортименту лікарських засобів та формуванні фармацевтичного формуляру лікувально-профілактичного закладу.
11. Визначати роль клінічного провізора у фармакоеконімічних дослідженнях.

Модуль 1. Основи фармакоеконімічного аналізу. Методологічні аспекти фармакоеконіміки.***Змістовий модуль 1. Предмет і завдання фармакоеконіміки. Основи фармакоеконімічного аналізу.***

Конкретні цілі: Знати основні завдання фармакоеконіміки. Вміти ідентифікувати витрати на фармакотерапію. Вміти аналізувати та вибирати альтернативні схеми фармакотерапії для проведення фармакоеконімічних досліджень. Знати джерела відшкодування коштів для витрат на лікування. Вміти оптимізувати витрати на лікування за рахунок позитивних показників лікарських засобів, застосування новітніх технологій, моніторингу побічної дії і ефективності фармакотерапії.

Змістовий модуль 2. Фармакоеконімічні основи раціонального споживання лікарських засобів.

Конкретні цілі: Знати основні показники, що лежать в основі ціноутворення на лікарських засобів. Знати етапи встановлення ціни на ліки. Знати принципи базових моделей ціноутворення. Вміти використовувати значення середніх гуртових цін на лікарські засоби для розрахунку вартості фармакотерапії. Освоїти принципи моніторингу цін на лікарські засоби. Знати методики оцінки споживання лікарських засобів за фінансовими і натуральними показниками. Володіти методикою і принципами розрахунку рівня споживання лікарських засобів на основі даних про рецепти з використанням DDD/ATC

аналізу. Вміти оптимізувати процес споживання лікарських засобів для забезпечення раціональної фармакотерапії. Знати методики оцінки споживання лікарських засобів за фінансовими і натуральними показниками. Здійснювати дослідження споживання безрецептурних ліків. Вміти оптимізувати процес споживання лікарських засобів для забезпечення відповідального самолікування при потребі усунення симптомів захворювань чи корекції незначних порушень.

Змістовий модуль 3. Методологічні аспекти фармакоекономічного аналізу.

Конкретні цілі: Знати показники терапевтичної оцінки лікарських засобів. Опанувати методологію фармакоепідеміологічних досліджень. Володіти нормативно-правовою базою з фармаконагляду в Україні. Уміти інтерпретувати зв'язок фармакоепідеміології і фармаконагляду. Використовувати інформацію про лікарські засоби для формування Переліку обов'язкових лікарських засобів. Знати критерії вибору їх згідно з рекомендаціями експертів ВООЗ. Освоїти принципи VEN-аналізу та уміти використовувати його для раціонального вибору ліків для фармакотерапії окремих захворювань. Інтерпретувати поняття «якість життя», його критерії при оцінці ефективності фармакотерапії. Освоїти принципи моделювання клініко- та фармакоекономічних досліджень. Застосовувати методи моделювання у фармакоекономічному аналізі. Опанувати механізм розрахунків витрат за допомогою побудови «дерева рішень» та методу Маркова. Використовувати принципи мета-аналізу для проведення досліджень і отримання результатів, які підтверджують ефективність лікарських засобів. Освоїти зміст методу «витрати – ефективність», його значення для фармакоекономічних досліджень. Знати характеристику показників, за якими оцінюють витрати для досягнення ефективності медичних технологій. Знати основні етапи проведення аналізу методом «витрати-ефективність». Використовувати принципи методу «витрати-ефективність» для проведення досліджень і отримання результатів, які підтверджують клінічну ефективність лікарських засобів. Освоїти фармакоекономічний аналіз «вартість-ефективність» із застосуванням методу «дерева рішень». Опанувати принципи розрахунків для оцінки результатів гіпотетичних клінічних досліджень. Використовувати принципи моделювання на основі «дерева рішень» для проведення досліджень і отримання результатів, які підтверджують ефективність лікарських засобів та обґрунтовують витрати на їх використання. Знати характеристику основних показників фармакоекономічного аналізу «витрати-користь». Володіти методологією оцінки та критеріями якості життя при різних нозологіях. Здійснювати фармакоекономічний аналіз «витрати-користь» для оцінки користі лікувального ефекту. Володіти методикою визначення індексу QALY. Здійснювати стандартизацію методик оцінки індексу QALY.

Оцінювання модуля 1

При засвоєнні теми традиційні оцінки конвертуються в бали:

“5” – 6 балів,

“4” – 5 балів,

“3” – 4 бали,

“2” – 0 балів.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120.

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при виконанні вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 76 балів. Підсумковий тестовий контроль зараховується студенту, якщо він демонструє володіння практичними навичками та набрав при виконанні тестового контролю теоретичної підготовки не менше 50 балів.

Рекомендована література

1. Мостовий Ю.М., Томашкевич Г.І., Константинович – Чічірельо Т.В. Фармакоепідеміологічні та фармакоекономічні дослідження у медицині: Навч. посіб. / М-во охорони здоров'я України. – Вінниця, 2003 – 79 с.
2. Прикладная фармакоэкономика: Учебное пособие / Под ред. В.И. Петрова.– М.: ГЭОТАР-Медиа, 2005. – 336 с.

3. Фармакоэкономика (пособие для студентов) / Под ред. Л.В.Яковлевой. – Х.: Изд-во НФаУ, 2006. –120 с.
4. Фармакоэкономика. Учебное пособие для студентов вузов. Л.В. Яковлева, Н.В. Бездетко, О.А. Герасимова и др. ; Под ред. Л.В. Яковлевой. – Харьков: Изд-во НФаУ, 2007. – 158 с.
5. Фармакоэкономика: Навчальний посібник для студентів вузів /Л.В. Яковлева, Н.В. Бездітко, О.О. Герасимова та ін. / За ред. Л.В. Яковлевої. – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 208 с.

Лекції:	10 год.	Кредитів ECTS:	2,5
Семінари:	-	Модулів:	1
Практичні заняття:	40 год.	Змістових модулів:	3
Самостійна робота:	40 год.		
Разом:	90 год.		

Опис програми (Фармакоеконіміка – модуль II)**Кінцеві цілі дисципліни:**

1. Знати основні поняття і терміни фармакоеконіміки.
2. Вивчити принципи доказової медицини, фармації і фармакологічного нагляду.
3. Засвоїти загальні принципи терапевтичної оцінки лікарських засобів.
4. Ознайомитися з основними принципами проведення фармакоеконімічного аналізу за допомогою моделювання.
5. Сформувати системні знання з основ фармакоеконімічного аналізу “вартість-користь”, “вартість-ефективність”, “вартість-вигода”.
6. Засвоїти основні моделі розрахунків при проведенні фармакоеконімічного аналізу.
7. Опанувати принципами використання основних джерел інформації при аналізі споживання лікарських засобів і визначенні потреби у них.
8. Набути навичок з проведення та інтерпретування результатів фармакоеконімічного аналізу різних схем фармакотерапії.
9. Набути навичок у проведенні фармакоеконімічної оцінки лікування хворих у стаціонарі і амбулаторних умовах найпоширеніших та соціально значущих захворювань.
10. Брати участь у виборі та забезпеченні необхідного асортименту лікарських засобів та формуванні фармацевтичного формуляру лікувально-профілактичного закладу.
11. Визначати роль клінічного провізора у фармакоеконімічних дослідженнях.

Модуль 2. Основи фармацевтичного маркетингу та менеджменту. інформаційне забезпечення фармакоеконімічних досліджень. Моделювання фармакоеконімічних досліджень у практичній кардіології, пульмонології та гастроентерології.

Змістовий модуль 1. Основи фармацевтичного маркетингу та менеджменту. інформаційне забезпечення фармакоеконімічних досліджень.

Конкретні цілі: Володіти методологією дослідження ринку лікарських засобів за принципами фармацевтичного маркетингу. Володіти навичками аналітичного дослідження ринку лікарських засобів для забезпечення фармакоеконімічних досліджень, що обґрунтовують мінімізацію витрат на фармакотерапію і підвищують її ефективність. Вміти аналізувати криві життєвого циклу різних лікарських засобів та обґрунтовувати їх різновиди. Знати вимоги ВООЗ щодо інформації про лікарські засоби, методи роботи з інформацією. Вміти застосовувати класифікацію та характеристику інформаційних джерел для проведення фармакоеконімічних досліджень. Вміти досліджувати джерела інформації про лікарські засоби в т.ч. оцінювати їх на предмет доказовості. Опанувати основні методологічні підходи до пошуку, збору, обробки, узагальнення та зберігання інформації про ліки. Вміти використовувати бази даних про лікарські засоби та обґрунтовувати результати досліджень доказової медицини у фармакоеконімічному аналізі. Вміти аналізувати дані джерел доказової медицини про лікарські засоби та використовувати їх у практиці

фармакоекономічних досліджень. Набути вмінь та навичок використання доказової медицини на електронних та паперових носіях для фармакоекономічного дослідження.

Змістовий модуль 2. Методи оцінки та показники споживання лікарських засобів.

Конкретні цілі: Опанувати методики та володіти навичками дослідження споживання лікарських засобів. Вміти розраховувати обсяги споживання лікарських засобів для амбулаторних та стаціонарних хворих, на рівні територіальних громад тощо. Вміти розподіляти лікарські засоби на групи в ABC - та VEN-аналізах. Опанувати методологію проведення фармакоекономічних досліджень із застосуванням ABC- та VEN- аналізів. Обґрунтовувати споживання та планування потреб у лікарських засобах, використовуючи інформацію про групи лікарських засобів в ABC - та VEN-аналізах.

Змістовий модуль 3. Моделювання фармакоекономічних досліджень у практичній медицині.

Конкретні цілі: Вміти проводити та володіти необхідними навичками для здійснення фармакоекономічного аналізу на прикладі моделей пацієнта. Обґрунтовувати результати фармакоекономічного аналізу конкретної моделі пацієнта. Вміти оцінювати “якість життя” хворого за окремими опитувальниками. Засвоїти етапність принципів моделювання у фармакоекономічних дослідженнях. Вміти аналізувати типи невизначеності при моделюванні. Знати методологію моделювання. Обґрунтовувати типи невизначеностей. Володіти методологією визначення вартості фармакотерапії. Володіти практичними навичками з проведення фармакоекономічних досліджень методами аналізу “витрати-ефективність” та “мінімізація витрат”. Вміти обґрунтовувати вибір раціональної схеми фармакотерапії за фармакоекономічними показниками

Оцінювання модуля 2

При засвоєнні теми традиційні оцінки конвертуються в бали:

“5” – 9 балів,

“4” – 7 балів,

“3” – 5 балів,

“2” – 0 балів.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120.

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при виконанні вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 65 балів. Підсумковий тестовий контроль зараховується студенту, якщо він демонструє володіння практичними навичками та набрав при виконанні тестового контролю теоретичної підготовки не менше 50 балів.

Рекомендована література

1. Мостовий Ю.М., Томашкевич Г.І., Константинович – Чічірельо Т.В. Фармакоепідеміологічні та фармакоекономічні дослідження у медицині: Навч. посіб. / М-во охорони здоров'я України. – Вінниця, 2003 – 79 с.
2. Прикладная фармакоэкономика: Учебное пособие / Под ред. В.И. Петрова.– М.: ГЭОТАР-Медиа, 2005. – 336 с.
3. Фармакоэкономика (пособие для студентов) / Под ред. Л.В.Яковлевой. – Х.: Изд-во НФаУ, 2006. –120 с.
4. Фармакоэкономика. Учебное пособие для студентов вузов. Л.В. Яковлева, Н.В. Бездетко, О.А. Герасимова и др. ; Под ред. Л.В. Яковлевой. – Харьков: Изд-во НФаУ, 2007. – 158 с.
5. Фармакоэкономика: Навчальний посібник для студентів вузів /Л.В. Яковлева, Н.В. Бездітко, О.О. Герасимова та ін. / За ред. Л.В. Яковлевої. – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 208 с.

Лекції:	20 год.	Кредитів ECTS:	3,5
Семінари:	-	Модулів:	1
Практичні заняття:	60 год.	Змістових модулів:	7
Самостійна робота:	46 год.		
Разом:	126 год.		

Опис програми (Фармакоеконіміка – модуль III)**Кінцеві цілі дисципліни:**

1. Знати основні поняття і терміни фармакоеконіміки.
2. Вивчити принципи доказової медицини, фармації і фармакологічного нагляду.
3. Засвоїти загальні принципи терапевтичної оцінки лікарських засобів.
4. Ознайомитися з основними принципами проведення фармакоеконімічного аналізу за допомогою моделювання.
5. Сформувати системні знання з основ фармакоеконімічного аналізу “вартість-користь”, “вартість-ефективність”, “вартість-вигода”.
6. Засвоїти основні моделі розрахунків при проведенні фармакоеконімічного аналізу.
7. Опанувати принципами використання основних джерел інформації при аналізі споживання лікарських засобів і визначенні потреби у них.
8. Набути навичок з проведення та інтерпретування результатів фармакоеконімічного аналізу різних схем фармакотерапії.
9. Набути навичок у проведенні фармакоеконімічної оцінки лікування хворих у стаціонарі і амбулаторних умовах найпоширеніших та соціально значущих захворювань.
10. Брати участь у виборі та забезпеченні необхідного асортименту лікарських засобів та формуванні фармацевтичного формуляру лікувально-профілактичного закладу.
11. Визначати роль клінічного провізора у фармакоеконімічних дослідженнях.

Модуль 3.   *Моделювання фармакоеконімічних досліджень у практичній медицині.****Змістовий модуль 1. Оцінка ефективності, користі та витрат у практиці сімейного лікаря.***

Конкретні цілі: Опанувати методологію визначення вартості фармакотерапії основних захворювань пацієнтів різного віку. Володіти навичками фармакоеконімічного підходу до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для фармакотерапії найпоширеніших захворювань пацієнтів за принципами сімейної медицини. Опанувати методологію визначення вартості фармакотерапії основних захворювань геріатричних хворих. Володіти навичками фармакоеконімічного підходу до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для фармакотерапії найбільш поширених захворювань геріатричних хворих. Вміти обґрунтовувати раціональний вибір схеми фармакотерапії різних захворювань геріатричних хворих за допомогою фармакоеконімічних показників. Опанувати навички фармакоеконімічного підходу до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для фармакотерапії найпоширеніших дитячих захворювань та їх профілактики. Вміти обґрунтовувати раціональний вибір схеми фармакотерапії різних захворювань у дітей за допомогою фармакоеконімічних показників.

Змістовий модуль 2. Фармакоеконімічний аналіз при антибіотикотерапії.

Конкретні цілі: Знати основні групи лікарських засобів та особливості їх призначення для фармакотерапії найпоширеніших захворювань. Знати показники ефективності медичних втручань при фармакотерапії нешпитальної пневмонії та інфекційних захворювань серця. Освоїти методологію визначення вартості лікування нешпитальної пневмонії та інфекційних захворювань серця при індивідуалізованій моно- та комплексній фармакотерапії. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для антибіотикотерапії нешпитальної пневмонії та інфекційного ендокардиту. Освоїти методологію визначення вартості лікування антибіотикотерапії гастроентерологічних та урологічних захворювань. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для антибіотикотерапії гастроентерологічних та урологічних захворювань. Обґрунтовувати раціональний вибір антимікробних лікарських засобів на основі фармакоекономічних підходів.

Змістовий модуль 3. Фармакоекономічний аналіз в ендокринології.

Конкретні цілі: Освоїти методологію визначення вартості лікування цукрового діабету 1 та 2 типів при індивідуалізованій моно- та комплексній фармакотерапії. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для фармакотерапії цукрового діабету обох типів. Знати показники ефективності медичних втручань при гормонозамісній терапії. Знати основні групи лікарських засобів для гормонозамісної терапії в гінекології, особливості їх складу та призначення, а також сучасні гормональні контрацептивні засоби. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для гормонозамісної терапії в гінекології та при застосуванні засобів гормональної контрацепції.

Змістовий модуль 4. Фармакоекономічний аналіз в акушерстві та гінекології.

Конкретні цілі: Опанувати методологію визначення вартості фармакотерапії певних запальних та інфекційно-запальних гінекологічних захворювань в стаціонарних та амбулаторних умовах. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для фармакотерапії певних запальних та інфекційно-запальних захворювань в гінекології. Опанувати методологію визначення вартості фармакотерапевтичного супроводу пологів різної складності та за наявності різних акушерських ситуацій. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для раціонального фармакотерапевтичного супроводу пологів та післяпологового періоду. Проводити фармакоекономічну оцінку використання певних лікарських засобів із застосуванням методології АТС/ DDD та АВС-аналізу.

Змістовий модуль 5. Фармакоекономічний аналіз в онкології.

Конкретні цілі: Знати показники ефективності медичних втручань при хіміотерапевтичному супроводі онкологічних хворих. Знати основні групи лікарських засобів для забезпечення хіміотерапії різних нозологій, особливості їх застосування, розрахунку доз лікарських засобів керуючись масою та площею поверхні тала пацієнта, а також принципи вибору лікарських засобів з позицій користь/ризик. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для раціональної хіміотерапії різних нозологій. Опанувати методологію визначення вартості хіміотерапії хворих із злоякісними захворюваннями крові. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних ліків для забезпечення раціональної хіміотерапії різних нозологій.

Змістовий модуль 6. Фармакоекономічний аналіз в хірургії, інтенсивній терапії, ортопедії та травматології, невідкладній допомозі.

Конкретні цілі: Опанувати методологію визначення вартості інфузійної терапії при різних патологіях. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних лікарських засобів для раціональної інфузійної терапії з використанням методу аналізу «вартість-вигода» та «мінімізація витрат». Вміти характеризувати види парентерального живлення, класифікацію лікарських засобів, сучасні підходи до їх складу, шляхи доставки, особливості застосування та принципи вибору залежно від конкретних патологій. Ознайомитися з методологією визначення витрат при парентеральному живленні. Знати основні групи лікарських засобів та особливості їх призначення для фармакотерапевтичного супроводу оперативних втручань різного ступеня важкості та стану хворого. Знати показники ефективності фармакотерапевтичного забезпечення пацієнтів при оперативних втручаннях та у післяопераційний період. Освоїти методологію визначення вартості лікування хворих з травмами головного мозку та кінцівок. Застосовувати фармакоекономічні підходи до вибору ефективних, безпечних та економічно доступних ліків та допоміжних матеріалів для фармакотерапії хворих з травматичними ушкодженнями голови та опорно-рухового апарату. Знати основні групи лікарських засобів та особливості їх призначення для фармакотерапії хворих патологіями та станами, що потребують реанімаційних заходів. Знати показники ефективності фармакотерапевтичного забезпечення реанімаційних заходів та пацієнтів. Знати основні групи лікарських засобів та особливості їх призначення для фармакотерапії хворих з патологіями та станами, що потребують невідкладних заходів. Знати показники ефективності фармакотерапевтичного забезпечення невідкладних заходів.

Змістовий модуль 6. Прикладне застосування результатів фармакоекономічних досліджень в системі охорони здоров'я.

Конкретні цілі: Знати зміст понять та основні складові Формулярної системи, види формулярів, етапи їх підготовки. Знати алгоритм відбору лікарських засобів до Державного формуляру та принципи їх включення, принципи опрацювання локального та регіонального формулярів. Застосовувати знання з клінічних дисциплін та фармакоекономіки, засад доказової медицини для відбору лікарських засобів для включення їх до формулярного переліку ліків певного відділення закладу охорони здоров'я. На основі фармакоекономічних досліджень обґрунтовувати раціональний вибір лікарських засобів пріоритетних для закупівель та включення їх в програму обов'язкового медикаментозного забезпечення закладів охорони здоров'я, забезпечення оптимального товарного асортименту лікарських засобів в аптеках. Застосовувати знання з клінічних дисциплін, фармакоекономіки та медичної стандартизації з метою покращення надання медичної допомоги хворим та оптимізації функціонування Формулярної системи в закладах охорони здоров'я, а також діяльності аптек.

Оцінювання модуля 3

При засвоєнні теми традиційні оцінки конвертуються в бали:

“5” – 6 балів,

“4” – 5 балів,

“3” – 4 бали,

“2” – 0 балів.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120.

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при виконанні вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 76 балів. Підсумковий тестовий контроль зараховується студенту, якщо він демонструє володіння практичними навичками та набрав при виконанні тестового контролю теоретичної підготовки не менше 50 балів.

Рекомендована література

1. Мостовий Ю.М., Томашкевич Г.І., Константинович – Чічірельо Т.В. Фармакоепідеміологічні та фармакоекономічні дослідження у медицині: Навч. посіб. / М-во охорони здоров'я України. – Вінниця, 2003 – 79 с.

2. Прикладная фармакоэкономика: Учебное пособие / Под ред. В.И. Петрова.– М.: ГЭОТАР-Медиа, 2005. – 336 с.
3. Фармакоэкономика (пособие для студентов) / Под ред. Л.В.Яковлевой. – Х.: Изд-во НФаУ, 2006. –120 с.
4. Фармакоэкономика. Учебное пособие для студентов вузов. Л.В. Яковлева, Н.В. Бездетко, О.А. Герасимова и др. ; Под ред. Л.В. Яковлевой. – Харьков: Изд-во НФаУ, 2007. – 158 с.
5. Фармакоэкономика: Навчальний посібник для студентів вузів /Л.В. Яковлева, Н.В. Бездітко, О.О. Герасимова та ін. / За ред. Л.В. Яковлевої. – Вінниця: Нова Книга, 2009. – 208 с.